

Granskningsutlåtande 2

Detaljplan för del av Blomberg 2:99,
Götene kommun

Upprättad 2023-03-24 Dnr KSK 2020/423

Götene kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Förslag till beslut.....	3
Hur samråd och granskning har bedrivits.....	3
Inkomna synpunkter.....	5
Statliga verk och myndigheter.....	5
Kommunala nämnder och bolag	7
Privatpersoner, samfälligheter och föreningar.....	9
Ställningstagande.....	36
Revideringar efter granskningen.....	36
Kvarstående synpunkter	36
Medverkande	39

Inledning

Detta utlåtande innehåller en redovisning av de synpunkter som inkommit under den andra granskningsperioden samt Götene kommuns svar och förslag till förändringar av planförslaget med anledning av synpunkterna.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige föreslås med stöd av detta granskningsutlåtande anta detaljplaneförslaget daterat 2023-03-24.

Hur samråd och granskning har bedrivits

Detaljplanesamråd

Ett planförslag har varit föremål för samråd under tiden 2019-08-12 till 2019-08-30. Under samrådstiden har planhandlingarna varit utsända till myndigheter och sakägare enligt framtagen sändlista och fastighetsförteckning. Handlingarna har varit utställda på Medborgarkontoret i Centrumhuset i Götene, hos Handlar'n i Källby och funnits tillgängliga på kommunens hemsida.

Inför samrådet bedömde Götene kommun genom Miljö- och bygglovnämnden att detaljplanen inte var av komplicerad grad, följer intentionen i den gällande fördjupade översiktsplanen och inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Detaljplanen handlades därför med standard förfarande enligt plan- och bygglagen (PBL).

För en redogörelse över inkomna synpunkter från samrådet se särskild samrådsredogörelse upprättad i april 2022.

Granskning av detaljplan

Efter samrådet och inkomna yttranden har Götene kommunen ändrat sin bedömning angående betydande miljöpåverkan och utesluter inte att betydande miljöpåverkan kan uppkomma om samrådsförslaget genomförs. En miljöbedömning har därför genomförts och en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram. Det planförfarande som detaljplanen tas fram genom har ändrats till utökat förfarande.

Ett planförslag har varit föremål för granskning under tiden 2022-05-19 till 2022-06-20. Under granskningstiden har planhandlingarna varit utsända till myndigheter och sakägare enligt framtagen sändlista och fastighetsförteckning. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Granskningen kungjordes i Nya Lidköpings tidning och på kommunens anslagstavla 2022-05-18.

Granskning 2 av detaljplan

Efter genomförd granskning under 2022 bedömde Götene kommun att flera förändringar skulle göras till planförslaget. Förändringarna tillsammans var så pass stora att det bedömdes kräva en ytterligare granskning.

Ett planförslag var föremål för granskning 2023-02-01 till och med 2023-03-03. Under granskningstiden har planhandlingarna varit utsända till myndigheter och sakägare enligt framtagen sändlista och fastighetsförteckning. Handlingarna har funnits tillgängliga på kommunens hemsida. Underrättelse om granskningen har sänts enligt sändlista och fastighetsförteckning. Underrättelsen har funnits anslagen på kommunens anslagstavla 2023-02-01 till och med 2023-03-03. Annonsering av granskningen gjordes i Götene Tidning 2023-02-01.

Inkomna synpunkter

Nedan följer inkomna skrivelser, som innehåller synpunkter på förslaget, i sin helhet. Efter vardera skrivelsen kommer Götene kommuns kommentarer till skrivelsen.

Följande har godkänt eller lämnat skrivelser utan erinringar på förslaget:

- Service & Teknik
- Vattenfall

Statliga verk och myndigheter

Länsstyrelsen

Länsstyrelsens samlade bedömning

Länsstyrelsen bedömer med hänsyn till ingripandegrunderna i 11 kap 10 § PBL och nu kända förhållanden att planen kan accepteras och därför inte kommer att prövas av Länsstyrelsen om den antas.

Motiv för bedömningen

Länsstyrelsen befarar inte att:

- Riksintresse kommer att skadas påtagligt (både MB kap 3 och 4)
- Mellankommunal samordning blir olämplig.
- Miljökvalitetsnormer (MKN) inte följs (MB 5 kap, luft och vatten)
- Strandskydd upphävs i strid med gällande bestämmelser (MB 7 kap)
- Bebyggelse blir olämplig för människors hälsa och säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion (buller, strålning, risk för olyckor, översvämning, erosion)

Synpunkter på granskningshandlingen

I samband med granskningstillfället och granskningshandlingarna daterade 2022-05-18 överlämnade Länsstyrelsen omfattande synpunkter på kommunens underlag (Länsstyrelsens yttrande daterat 2022-06-15). Kommunen har nu gjort en ny omgång av granskningshandlingar som enligt Länsstyrelsens ansvar och roll är godtagbar med vissa smärre krav på justeringar i enlighet med nedanstående:

Kulturmiljö

Planområdet ligger inom riksintresse för kulturmiljö, Kinnekulle, och uttrycken av riksintresset berörs av planåtgärderna genom att det agrara landskapet och dess strukturer som öppenhet och stenmurar mm berörs på ett betydande sätt. Mot bakgrund av detta har Länsstyrelsen i tidigare yttrande framfört att risk om påtaglig skada föreligger.

I detta andra granskningsskede har kommunen genomfört betydande ändringar avseende plankartan, exempelvis genom att planområdets struktur i den norra delen har ändrats för att mer knyta an till traditionell bystruktur med bebyggelse

utmed väg och större del öppet landskap mot vägen i öster, kvartersmarken har dragits in mot öster och i södra delen för att i utökad omfattning särställa stenmurar samt att skrivningarna kring utformning har tydliggjorts något i syfte säkerställa eftersträvad anpassning till kulturlandskapet genom material, utformning och kulörer osv.

Utifrån tidigare framförda synpunkter hade Länsstyrelsen gärna sett att kommunen vidareutvecklat planbeskrivningens ställningstaganden och motiv kring värden/uttryck, konsekvenser, hänsyn och tillgodoseende med fördel via kompletterande illustrationer av landskapet med fördel även inkluderat kumulativa perspektivet för att på ett än mer tydligt och medvetet sätt visat hur riksintresset tillgodoses genom aktuellt planarbete.

Men mot bakgrund av att de tillskapade byggrätterna ligger i direkt anknäytning till befintlig bebyggelse i Blomberg och de genomförda ändringar i plankartan gör dock Länsstyrelsen bedömningen att riksintresset för kulturmiljö, Kinnekulle, inte påtagligt skadas som följd av aktuellt planarbete.

Övriga upplysningar

I texten gällande fornlämningar på s. 13 i planbeskrivningen står att en arkeologisk undersökning har utförts – detta är inkorrekt – det är en arkeologisk *utredning* som genomförts (2 olika sorters arkeologiska åtgärder). Kommunen benämner även fornlämningar med de gamla benämningarna, fornlämningar benämns med L-nummer (L1962:4828, L1962:5428) sedan 2018.

Vatten

Dagvattenutredningen för den aktuella delen av fastigheten Blomberg 2:99 redogör för hur dagvattnet från detaljplaneområdet är tänkt att utformas för att bland annat inte negativt påverka möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna för Väneren. Då dagvattenutredningen föreslår att dagvatten till stor del hanteras lokalt inom detaljplaneområdet är det viktigt att erforderliga ytor för detta avsätts i plankartan så att de inte används till annat ändamål.

Detaljplaneområdet ligger inom området som betecknas som avloppskänsliga inlandsvatten med avseende på fosfor. Detaljplaneområdet räknas även som nitratkänsligt område.

Synpunkter i övrigt

Trafikverket och Lantmäterimyndigheten har inkommit med synpunkter över detaljplanen som även kommunen har fått del av. Länsstyrelsen uppmanar kommunen att beakta dessa myndigheters synpunkter innan detaljplanen antas.

Länsstyrelsen har i övrigt inga ytterligare synpunkter att tillföra planen.

Kommentar

Götene kommun ser av yttrandet att länsstyrelsen inte ser att förslaget skulle ge en påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljö och att länsstyrelsen inte skulle ta in förslaget för prövning om kommunen beslutar att anta det.

Planbeskrivningen korrigeras vad gäller arkeologisk undersökning som ska vara en utredning, liksom benämningarna av fornlämningarna.

Lantmäteriet

Vid genomgång av planförslagets handlingar (daterade 2022-12-02) har följande noterats:

Markreservat u2 på Blomberg 2:132 saknar pil till vilket område bestämmelsen gäller för.

I övrigt har Lantmäteriet inget att erinra mot planförslaget granskningshandlingar.

Kommentar

Plankartan kompletteras med en pil för att ange vilket område bestämmelsen gäller för.

Trafikverket

Trafikverket noterar att kommunen har bemött synpunkterna från granskning nummer 1 och utifrån det gjort justeringar och förtydliganden av planhandlingarna. Trafikverket vill fortsatt upplysa om följande:

För den tänkta anslutningen med en lokalgata till väg 2714.2 behöver det fortsatt säkerställas att sikten och utformningen uppfyller kraven enligt VGU (Krav för vägar och gators utformning, publikation 2022:011). Trafikverket har också gjort en bilaga för vilka föreskrifter som gäller för en ny anslutning mot allmän väg, se sida 2-3.

I övrigt har Trafikverket inga synpunkter på planhandlingarna.

Kommentar

Bilaga med föreskrifter för ny anslutning mot allmän väg lämnas till exploatören/markägaren.

Kommunala nämnder och bolag

Miljö- och bygglovnämnden/Miljö-Hälsa

Miljö-Hälsa noterar att i frågan om buller och radon har justeringar gjorts i planbeskrivning som tydligare beskriver förutsättningarna och kraven.

Dagvatten

Plankartan anger att det som betecknas som "Natur" även ska vara en s.k. multiyta för att kunna fördröja dagvatten som når området. Markeringen i plankartan gör det tydligare att det området är reserverat för den funktionen. Miljö-Hälsa kan dock inte någonstans se uppgifter om vilken volym som skulle kunna rymmas där. Enligt dagvattenutredningen är behovet 416 kbm vatten som skulle behöva fördröjas. Dagvattenutredningen som föreslår en fördröjning av dagvattnet motsvarar inte direkt en behandling men det måste ändå förutsättas att en del av vattnet kommer att infiltrera och dagvattenutredningen betonar också vikten av att

”Drift- och underhåll av lösningarna måste klargöras för att säkerställa funktionen på lång sikt.” Miljö-Hälsa bedömer då det som att en lokal förening i längden har mycket svårt att uppfylla just denna drift och underhållsfunktion. Åtgärder på sikt kräver ofta betydligt mer resurser än vad en förening normalt kan åstadkomma. Miljö-Hälsa har förståelse för att alla sådana praktiska frågor inte alltid kan detaljregleras i en plan men vill ändå lyfta synpunkten om att skötseln bör ligga på kommunal nivå.

Förorenad mark-masshantering

Miljö-Hälsa instämmer i länsstyrelsen tidigare yttrande som anger att det i aktuellt fall bedöms krävas en åtgärd avseende föroreningarna i det ytliga jordlagret innan byggnation av bostäder godkänns inom föreslaget planområde. Förslagsvis villkoras åtgärden i detaljplanen så att åtgärden om möjligt kan genomföras i samband med övrig anläggningsschakt och masshantering. Om åtgärder ska vidtas vid anläggning så kan det innebära stora kostnader för entreprenören/byggherren vad gäller masshantering. Miljö-Hälsa anser det då viktigt att detta lyfts vid försäljning av fastigheterna så att köpare förstår vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att göra fastigheten lämplig för bostad.

All gräv och schaktarbete inom området är anmälningspliktigt till Miljö-och bygglovsnämnden. I samband med sådant ärende ska alla massor som transporteras bort från området dokumenteras och analyseras för beslut om slutligt omhändertagande eller möjlig återvinning.

Bergvärme

Eventuell uppvärmning av planerade bostäder med hjälp av bergvärmeanläggningar får prövas enligt miljöbalken och dess följdlagstiftning. Bergvärmeanläggningar är anmälningspliktiga till miljö-och bygglovsnämnden.

Kommentar

Detaljplanen reglerar att en av Natur-ytorna ska användas för fördröjning av dagvatten. Dagvattenutredningen visar att den volym som behöver kunna fördröjas kan göras så inom ytan. I dagvattenutredningen, som togs fram i samrådsskedet, gjordes beräkningar kring hur stor volym en fördröjningsyta behöver vara för att kunna hantera dagvattnet från området. Volymen som krävs för det omarbetade förslaget är mindre då ytan för kvartersmark är mindre.

Götene kommun vidhåller de slutsatser som lämplighetsbedömningen kommer fram till vad gäller förorenad mark. Länsstyrelsens yttrande i tidigare granskningskede grundade sig på att det inte fanns ett tydligt ställningstagande från kommunen angående markmiljöundersökningen som inte kunde utesluta rödfyr inom planområdet. Lämplighetsbedömningen skulle i det fallet inte kunna hänvisas till eftersom förhållandena mellan planområdet och det bedömda området skulle skilja sig för mycket. Kommunen gör bedömningen att den ringa rödfyr som eventuellt finns inom området inte kräver åtgärder. Mer utvecklat resonemang kan läsas i utlåtandet från första granskningen. Länsstyrelsen har i denna andra granskning inga synpunkter gällande förorenad mark. Det föreslås

därför inga regleringar i plankartan. Planbeskrivningen kompletteras med uppgifter om anmälningsplikt till Miljö- och bygglovnämnden.

Privatpersoner, samfälligheter och föreningar

Yttrande 22

Har konfronterats med ”byggplanerna” tidigare, se Bilaga 1. I klartext är det helt olämpligt att bebygga den aktuella åkern, då byggnaderna kommer att skymma sikten ut mot Kinnevik. På väg 2714 passerar många människor varje dag. De som kommer från Källbyhållet får här sin första belöning, utsikten mot Kinnevik, efter att tagit sig upp för Järneklev. Ett villaområde är ett så gott som irreversibelt nyttjande av en naturreservat, och kan i det här fallet inte anses vara hållbar landskapsförvaltning. En nyligen utförd enkätundersökning kring hur medborgarna använder biosfärområdet ”Vänerskärsgården med Kinnekulle” visar att de flesta besöker området för att ”njuta av naturen/landskapet, alltså inte av ett villaområde.

En fundering är hur mycket den Europeiska landskapskonventionen har integrerats i detaljplanearbetet. Sverige ratificerade nämnda konvention år 2011, vilket innebär att Sverige åtagit sig att skydda, förvalta och planera landskapet.

För Kinnekulles del finns det många naturskyddade områden. Dessa behöver bindas ihop av bland annat ett öppet landskap. Ett öppet landskap ger ljus och luft och vida vyer, speciellt på Kinnekulle som höjer sig hela 250 meter över omkringliggande hav och land.

Allmän historik om Kinnekulles natur- och kulturvärden

Kinnekulle är lite av en ”plats med tradition”, och traditionen består i att Kinnekulle lovsjungits och besökts sedan länge.

I mitten av 1500-talet skriver Olaus Magnus om Kinnekulle (Kindaberg): *På toppen av detta berg finner man ett så utsökt behag i hvad det rör blad, örter och olika trädslags frukter, hvilka växa vilda och äro lika sällsynta och ljufliga, som vore de sådda eller planterade, att men svårligen skulle kunna uppleta eller upptäcka en behagligare nejd i hela norden. Dess obeskrifliga ljufhet mångfaldigas därtill af den samfälliga sången af olika fågelarter.*

I slutet på 1600-talet nämner Bengt Österplan Kinnekulle som ”denna berömda kulle”.

År 1712 besöker Pehr Kalm Kinnekulle och rapporterar följande om stenbrott mm: *”De gräva upp dessa stenar på sina åkrar, varest nästan halvparten av åkrar äro snart bara stenhopas, ty de odugeliga och sönderslagna bitar lämnas där kvar i myckenhet, så att på det ena stället finnas gropar där de tagit denna sten, på den andra ligga stenhögar; är alltså åkern på desse ställen för evärdeliga tider förlorad, ...”*

”Kinnekulle är eljest en av de härligaste och angenämaste orter man se, vilken har som något särdeles med sig att förnöja dess åskådare. Man finner här de härligaste åkrar, de täckaste lundar, de angenämaste parker.... En samling av

Nordens fagraste blomster pråla i lundarna och de sköna ängarna. Ortens höga läge gör utsikten behaglig: på västra och norra sidan stöter sjön Vänern till, vars vågor med nöjsamt bullrande kasta sig mot Kinnekulle fötter och befukta desamma. På de andra sidor fägnas ögonen med fruktbarande trakter, blomsterfulla ängar, grönskande skogar...

År 1746 besöker Carl Linnaeus Kinnekulle och uppleva att *"Kinnekulle är en plats bland de märkvärdigaste i riket för dess synnerliga belägenhet och skapnad... desse avsättningar äro betäckte med sköna ängar, vackra åkerfält, skog eller lövträd... Lundar av de härligaste lövträd betäckte norra sidan av Kinnekulle, nedanfö skogen och rödstenskleven. De liknade mera trädgårdar, än vilda parker, och gjorde denna orten ljuvligare än någon annan i Sverige..."*

År 1795 reser Psilander och Mellin till Kinnekulle. Den 20 juli reste de till *"Västerplana gästgivaregård på foten av Kinnekulle... Vi hade redan den allra behagligaste vue. Vi hade vidsträckta lövskogar, över vilka vi såg den insjön Vänern."*

År 1849 reser HC Andersen i Sverige och besöker då *"Kinnekulle, du Sveriges hängande trädgård... Landsvägen för uppåt berget i korta avsatser, och mellan dessa utbreder sig slätter med humle, vildrosor, sädesfält och ljuvlig ekskog som på intet annat ställe i Sverige... Vi ser utöver Vänersjön och skönjer inte dess slut."*

År 1889 ger N G Strömbom ut *"Vägvisare för resande till Kinnekulle"*. Han tycker att norra den av Kinnekulle *"utmärker sig för verklig och mångenstädes utomordentlig naturskönhet, men att söder därom det natursköna knappast består i något annat än den vidsträckta och storslagna utsigten. Ett undantag härvidlag måste dock göras för Blomberg och dess närmaste omnejd samt ängarne på nedersta afsatsen utmed sjön."*

I Prins Wilhelms bok *"Svenskt land"* från år 1952 uppmärksammas Kinnekulle. Han skriver: *"Man förstår att berget förtrollat många efter Linné, det är lättillgängligt och har blivit berömt även utanför landets gränser. Men frågan är om det inte samtidigt profanerats en smula, det har så att säga bjudit ut sig alltför villigt till beskådande och därigenom mistat något av sin ursprunglighet. Toppen är belamrad med alla möjliga minnesstenar från bemärkta personers besök och man får se sig för så att man inte vanvördigt trampar kungliga namnteckningar under fötterna. Det höga utsiktstornet, i och för sig berättigat för att öka synvidden, skvallrar också om exploatering."*

Skydd, konventioner mm

Av ovanstående framgår att Kinnekulle tidigt ansågs vara ljuvligt med avseende på Vänerutsikt, landskapsbild, naturtyp och växt- och djurliv och (samt även dess geologi och kulturlämningar). Så gott som hela Kinnekulle ingår i ett naturvårdsområde, som bland annat reglerar granplantering och byggande av torn och master, alltså värnar om landskapsbild. Kinnekulle är riksintresseområde för stora naturvärden, kulturvärden och friluftsvärden, alltså värden som tillhör hela Sverige. Kinnekulle är även ett Natura 2000-område inom EU, som värnar om bland annat kalkgräsmarker, alltså värden som tillhör Europa. Sveriges

riksdag har fastställt 16 stycken miljö kvalitetsmål. Det 13:e målet, ”Ett rikt odlingslandskap”, säger att odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden ska bevaras och stärkas. Götene kommun ingår, ihop med kommunerna Lidköping och Mariestad, i biosfärområdet ”Vänerskärgården med Kinnekulle”. Ett av huvudsyftena med ett Biosfärområdet ingår i UNESCOs nätverk och har alltså ett internationellt värde. Senast har Kinnekulle blivit en del av ”Platåbergens geopark”, också inom UNESCOs nätverk, med internationell status.

Med hänvisning till ovanstående summariska sammanställning, känns det synd att urbanisera Kinnekulles landskap med ett villaområde till.

Boendets historik på Kinnekulle

Ursprungligen var boendet kopplat till någon form av näringsfång. Man bodde familjevis fr att senare bo byvis. I samband med herrgårdarnas uppkomst ändrades markägarförhållandena. Många bodde i backstugor och många arrenderade torp av herrgårdarna. Enligt Artur Andersson, Hällekis, har det funnits 280 stycken torp i Österplana socken, varav 114 endast utgörs av grunder i dag. Många av torparna arbetade som stenarbetare i kalkbruk och stenbrott. Vid sekelskiftet 1800/1900 industrialiserades stembrytningen och behovet av arbetarbostäder ökade. Cementtillverkningen på Hönsäter resulterade i villasamhället Hällekis, och Skifferoljetillverkningen i Kinne Kleva resulterade i villasamhället Sandtorp i Husaby.

Oklart när, kanske i mitten på 1900-talet, anlades Blombergs fritidsområde, alltså ett boende som inte var kopplat till förvärvsarbete utan till fritid, bland sanddynerna.

Ett boende på Blomberg 2:99 skulle säkert blivit av annan karaktär än kopplat till förvärvsliv eller fritid, utan helt enkelt ett boende.

Information om en fossil stenstrand på Blomberg 2:99

År 2019, se Bilaga 2, fräses en 0,5 meter bred ränna, parallellt med Stenhagsvägen, ned i det fasta sandstensberget. 15 cm ned i den frästa rännan framkommer ett strata med klappersten, 20 cm djupt. Därunder återkommer det fasta sandstensberget. Det verkar alltså som att här fanns en stenstrand för 500 miljoner år sedan. Den stranden har sedan överlagrats med sandsten, alunskiffer, kalksten mm.

Bilaga 1: Ett utdrag ur Västgötabygden nr 6 2019.

Bilaga 2: Ett utdrag ur Västgötabygden nr 5 2021.

Kommentar

Planområdet ligger i ett område med stora värden av flera slag. Därför finns en miljökonsekvensbeskrivning framtagen till förslaget. En miljöbedömningsprocess har genomförts som lett till förändringar i planförslaget från hur det såg ut i samrådet. Det boende som kommer bli inom planområdet kommer komplettera det boende som redan finns i Blomberg.

Yttrande 23

Vi har som boende i Blomberg och sakägare åter tagit del av det i mycket ringa omfattning reviderade planförslaget.

För att sätta planarbetet i sitt sammanhang vad gäller förståelse för och hänsyn till platsen behöver några delar poängteras. Förslaget är skrivet som att en hänsyn till platsen och ett vurmande för samhällsnyttan vore ledstjärnan. Från det att planbeskedet erhöles har dock en rad åtgärder vidtagits som visar på det motsatta och som också strider mot de lagar och regler vi som medborgare har att förhålla oss till för att skapa ett fungerande och långsiktigt hållbart samhälle. De åtgärder som markägaren, tillika beställaren av detaljplanen har vidtagit är följande:

1. Egenmäktigt anlagt väg i strid med gällande detaljplan och ingrepp i Natura2000-område, vilket kräver tillstånd av Länsstyrelsen. Markägaren ansökte först om tillstånd hos Länsstyrelsen för anläggande av väg inom område vilket i nuvarande detaljplan är naturmark. Länsstyrelsen avslog denna ansökan då en sådan väg stred mot gällande detaljplan och Natura2000. Markägaren anlade efter avslaget trots detta vägen i samma sträckning som ansökan avsåg och som av en händelse sammanfaller med vägsträckningen även med den i detaljplanen (del av Blomberg 2:99) föreslagna vägen. Inga åtgärder har vidtagits av myndigheter trots anmälan.
2. I planarbetet för gällande detaljplan gjordes bland annat en naturinventering. I denna naturinventering lyftes fram, de för område sällsynta självsådda körsbärsträden, som framförallt växte utmed den befintliga stenvallen. Efter samrådet av den nu aktuella planen och de synpunkter som inkom i och med detta samråd, beställde markägaren avverkning av samtliga lövträd utmed stenvallen och samtliga körsbärsträd i det föreslagna området för natur i den nya planen. Dessutom avverkades självsådd kastanj, ek, tall och flertalet enbuskar. All denna avverkning skedde för att optimera utblickarna från de planerade tomterna och ta bort eventuella skyddsvärda objekt som påpekades i samrådsyttrande.

Ovanstående förfarande ihop med avsaknad av dialog för att man som boende i området hyser föga förhoppning för objektiva övervägande och ställningstagande i det fortsatta arbetet. Den föreslagna bebyggelsen ter sig helt främmande för platsen och för Kinnekulle och kommer på ett mycket påtagligt sätt påverka hela upplevelsen av platsen och avskärma tillresandes kontakt med det öppna kultur- och naturlandskapet med utblickar över Väneren, se bilaga 2.

Den föreslagna planeringen strider mot Natura2000 – art- och habitatdirektivet där följande finns att hämta på Naturvårdsverkets sida ”Skyddad Natur”:

Kvalitet

Riksintresse för naturvård, friluftsliv och kulturmiljövård. Delar ingår i myrskyddsplanen.

Kännetecken

Kinnekulle är ett kambrosiluriskt platåberg av internationellt intresse. Den geologiska uppbyggnaden är intressant genom sin fullständiga lagerserie av

kambrosiluriska bergarter. Högkullen är nästan helt bevuxen av barrskog. Övriga delar utgörs av ett mer omväxlande odlingslandskap där åkrar, betesmarker och lövskogar har stor utbredning. I område finns också peneplan, välexponerade fossilrika bergartsstrata, konglomerat, fossila strandlinjer samt drumliner. Området är rikt på ovanliga naturtyper och har en mycket rik särpräglad flora och fauna. Kinnekulle är både ett forsknings- och demonstrationsobjekt.

Vidare strider planen också mot den nationella skyddsformen – Naturvårdsområde IUCN-kod – Skyddat landskap.

Vi bestrider planförslaget i sin helhet. Det finns fortfarande trots div revideringar ett antal delar som inte är lösta, se bilaga 1. Av dessa är förutom bebyggelsen i sig som företeelse, den bristande lösningen för dagvattenhantering den mest alarmerande. Att i detalj gå in på ytterligare synpunkter känns meningslöst då yttrandet i det tidigare samrådet i syfte att få tillstånd ett konstruktivt samtal som hade kunnat leda till en kreativ planering med kompletteringar inom befintlig ianspråktagen mark inte vunnit någon som helst gehör. Istället tolkar vi det som att kommunen okritiskt smickrats av det faktum att en privat exploatör tillskapar tomter och därmed skatteintäkter utan att kommunen behöver använda egna resurser. I detta monetära tankesätt tycks natur-, kultur- och besöksnäring, likväl som långsiktig hållbarhet och värnande om ett öppet landskap och brukande av marken i för platsen traditionell bemärkelse väga mycket lätt. Vi ser fram emot att, kanske en sista gång, få följa grågässens mellanlandning på det aktuella området och lärkans välkomnande av våren, körsbärsblommen lyser redan med sin frånvaro.

Bilaga 1

Dagvattenhanteringen är inte löst mer än för tomterna i nordöstra hörnet eftersom topografin annars kräver att dagvatten från resterande tomter pumpas upp till ytan för fördröjning.

Samma skyddszon som i nordväst behövs i sydväst för att klara dagvattenhantering, lämna skyddszon mot befintlig bebyggelse, samt skydda stenmur. Parallellförflytta föreslagen väg och bebyggelse mot öster.

Vit fasadfärg bör ej tillåtas då detta saknas som traditionell färgsättning på Kinnekulle och kommer att förstärka karaktären av villamatta likt närbelägna städer.

Detaljplanen bör omfatta även befintlig stenmur i den södra delen som den gjorde i samrådshandlingen och få samma skyddsavstånd och skydd i detaljplan som i norra delen. Detta ger också en ”skyddszon” mot befintlig bebyggelse som är gängse princip i planeringssammanhang.

Sektor samhällsbyggnadsnotering: I bilagan finns även en bild av plankartan med pilar för att visa var skyddszon bör finnas och vilka ytterligare fastigheter som anses bör ingå i detaljplanen.

Bilaga 2

Bilaga 2 innehåller två av fotomontagen som finns i planhandlingen med kommentarerna: "Villamatta" à la Råda Mosse" och "Det öppna kultur- och naturlandskapet och blickarna ut över Kinnevikens helt "bort byggt.""

Kommentar

Vad gäller anläggande av väg och nedtagning av växtlighet får fråga ställas till markägare och tillsynsmyndighet (i dessa fall Länsstyrelsen). Götene kommun har inte på något sätt godkänt eller uppmanat till åtgärderna och är inte ansvarig myndighet för frågorna.

Götene kommun gör en annan bedömning vad gäller anpassning av bebyggelsen till området. De bestämmelser som reglerar utformningen av byggnaderna har anpassats efter byggnation på Kinnekulle. Bebyggelsen i Blomberg i övrigt kan också sägas vara brokig och inte i helt representativ för Kinnekulles traditionella byggnadskultur. Ett genomförande av detaljplanen kommer ha en påverkan, det framgår av planhandlingarna. Där framgår även vilka åtgärder som gjorts för att påverkan ska bli acceptabel i olika värden och sammantaget bli en liten påverkan. Även den detaljplan som redan finns antagen och som yttranden framhåller som en "bra" detaljplan kommer ha en påverkan på området och dess olika värden.

För att kunna genomföra detaljplanen kommer ett tillstånd från Länsstyrelsen behövas, det är mycket riktigt. Det söks i samband med att detaljplanen antas, ett förfarande som har diskuterats med Länsstyrelsen under planprocessens gång.

Dagvattenhanteringen är utredd och det finns möjlighet att lösa inom planområdet. Yta finns avsatt för ändamålet i plankartan, tillräcklig för den utbyggnad som utredningen utgår från och då exploatering minskat sedan utredningen togs fram ska ytan vara tillräcklig även för aktuellt förslag.

De tillåtna fasadfärgerna har sin grund i bebyggelse i närområdet och Kinnekulle som helhet. Det finns en viss brokighet, speciellt i Blomberg, redan. Kulörbestämmelserna grundar sig på skriften "Att bygga på Kinnekulle" och de riktlinjer som finns i den fördjupade översiktsplanen för Kinnekulle. Götene kommun ser idag ingen anledning till att frångå dessa principer, där bland annat vit fasad nämns som en av de kulörer som förekommer på Kinnekulle och därmed ingår i Kinnekullekaraktären.

De fem fastigheter på gårdet som utelämnats i aktuellt förslag har redan en gällande detaljplan och har därmed redan godkänts i en prövning. Därför anser Götene kommun att det inte krävs att de prövas igen. Den förskjutning österut som föreslås skulle trycka bebyggelsen närmare väg 2714 och längre från den mindre Stenhagsvägen. En förflyttning som dels skulle göra fastigheterna mindre lämpliga i och med potentiell bullerstörning och även bidra till en mindre traditionell placering där anknytning till mindre stråk är vanligare.

Yttrande 24

Det detaljplanerade området ingår i riksintresse för kulturmiljövård, naturmiljö, friluftsliv och turism. Naturen här är inte bara nationellt intressant utan även internationellt genom EU:s nätverk av skyddade områden, Natura2000. FN-

organet Unesco har utsett Väneren med Kinnekulle till ett Biosfärsområde på grund av sina höga natur- och kulturvärden. Det ska verka som modellområde för hållbar samhällsutveckling.

- **Vad är det som gör att kulturmiljö på Kinnekulle har ett värde som är viktigt för hela Sveriges befolkning?**
- **Varför anses det viktigt och betydelsefullt att vårda och bevara för kommande generationer?**

Det är lätt att bli ”hemmablind” och tänka att det beror på enstaka platser på Kinnekulle som exempelvis Munkängarna, utsiktstornet, Lasses grotta, stenbrottet eller Husaby kyrka, medan den övriga miljön endast fungerar som transportsträckor till dessa platser. Men vad vore dessa platser lösryckta, tagna ur sitt sammanhang utan landskapsbilden i sin helhet? Kinnekulles landskap är inget ”ögonblicksverk” utan har bildats genom tusentals år av samverkan mellan natur och kultur (människans sätt att bruka det). Det är Kinnekulle som helhet som innehar ett värde som riksintresse för kulturmiljövården, samtidigt som varje område på Kinnekulle har sina unika värden att ta till vara och tydliggöra. Ett nödvändigt underlag i kommunens planarbete är att utföra kulturmiljöinventeringar och arbeta fram kulturmiljöprogram så att riksintresset för Kulturmiljövården säkerställs. Detta är speciellt nödvändigt i en kommun som Götene som innehar så många riksintressanta miljöer och värden.

Endast 4 % av hela Sveriges yta anses ha så betydelsefulla värden att vi vill värna om dem som riksintresse för kulturmiljövård. För att säkerställa betydelsen av det som utses som Riksintresse för kulturmiljövård används kriterier som pekas ut enligt miljöbalken 3 kap. 6 §. Dessa kriterier består av fem punkter (A-E). Kriterierna A-C ska alltid vara uppfyllda. Kriterierna D och E tillämpas i kombination med de obligatoriska kriterierna.

Kinnekulle uppfyller inte bara de tre obligatoriska kriterierna utan uppfyller **fem av fem möjliga** kriterier att bygga värderingen på. Tre kriterier skulle räcka för att bedöma platsen viktig att bevara och vårda.

- Kriterium A. Riksintressant berättelse
  - Kriterium B. Helhetsmiljö
  - Kriterium C. Fysiska uttryck
  - Kriterium D. Regionala och lokala förhållanden
  - Kriterium E. Internationella åtaganden
- **Natura2000** Områden vars miljö är värdefull ur ett EU-perspektiv ska ingå i Natura2000, vilket innebär att de klassas som områden med särskilda skydds- och bevarandevärden. Dessa områden ska ha en bevarandeplan som pekar ut naturvärdena och ska beskriva vad som krävs för att värdena långsiktigt ska kunna finnas kvar.
- **FN:s organ Unesco** har utsett Vänerskärgården med Kinnekulle till ett Biosfärsområde, ett av världens modellområden för ekologisk, social och ekonomisk hållbar utveckling. Här uppvisas goda exempel på hur nyttjande

och bevarande kan gå hand i hand i linje med Agenda2030, en långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Är bostadsbyggande i så stor omfattning lämplig med tanke på kulturmiljön?

I dagsläget har vi inte fullt ut sett konsekvenserna av detaljplan Rangtorp 3:1 och Blomberg 2:99 m.fl. antagen januari 2007, eftersom de tomter som ligger närmast länsväg 2714 mellan Källby och Hällekis ännu inte är bebyggda.

Miljökonsekvensbeskrivningen påtalar att *”Bebyggelsen från förra sekelskiftet är mer återhållsam i byggnadshöjd och förhåller sig till terrängen på ett naturligt sätt medan delar av den yngre bebyggelsen tar mer plats och skapar barriärer i siktlinjerna”*. Vidare beskrivs att *”den typiska villan finns även representerad i Blombergs stationsområde men inte i formen av ett villaområde utan snarare en långsamtväxande samhällsbildning kring stationen”*

Vilken miljöpåverkan medför den nya detaljplanens ytterligare 19 fastigheter?

I miljökonsekvensbeskrivningen på sidan 25 framgår att värdet på platsen är kopplat till:

- Landskapsbilden av jordbruksmark och ängsmark med mindre bebyggelsestrukturer, gårdar, torp och herrgårdar med en utveckling som är läsbar i kulturlandskapet.
- Landskapsbilden av det öppna kulturlandskapet med siktlinjer ut över Vänern.

Läsbarheten i landskapet är ett värde i sig och behöver identifieras och konkretiseras så att viktiga värden inte skadas av ovarsam exploatering. Platåbergets geologiska förutsättningar och dess topografi med öppna siktlinjer är en del av det kulturhistoriska värdet. Utblicken över Vänern skapar en unik möjlighet att på ett tydligt sätt avläsa kulturmiljön i landskapet. Bebyggelsens placering och utformning ska vara underordnad så att bebyggelsen och landskapet upplevs som en enhet.

Boverket skriver att *”olika typer av barriäreffekter och brutna samband kan innebära påtaglig skada på ett riksintresse. För kulturmiljövården kan olika siktsamband och landskapssammanhang vara av väsentlig betydelse. Består det utpekade riksintresset till exempel av en agrar miljö är det ofta väsentligt att det omgivande landskapet har en agrar prägel”*.

Kommunens ansvar i översiktsplaner och detaljplaner

Götene kommuns klimat- och miljöpolitiska program 2019-2024, antagen av Kommunfullmäktige 29 april 2019, ska vara ett värdefullt arbetsredskap för verksamhetsplanering, genomförande, utvärdering, analys och utveckling. Under rubriken 3.6 Mål God bebyggd miljö står att läsa: *”Den goda bebyggda miljön ska vara en hälsosam livsmiljö där man tar tillvara på kultur- och naturmiljö. Man måste även planera långsiktigt för en god resurshushållning med mark, vatten, energi och andra resurser.”* Vidare står *”Ny mark ska endast tas i anspråk där det krävs för en ändamålsenlig utveckling av kommunens bebyggelsestruktur”*. En av indikatorerna är att:

- Kommunen ska bedriva en hållbar bebyggelseplanering.

Under rubriken 3.7 mål ett rikt odlingslandskap konstateras att *”jordarna är bland de rikaste i landet och har en hög produktionsförmåga. ... Eftersom jordbruksmarken även i framtiden kommer att vara ovärderlig för oss behöver vi strategier för att bevara den. Kommunen har en nyckelroll i det arbetet, genom fysisk planering i översiktsplaner och detaljplaner”*.

Under indikationer konstateras det bland annat att:

- **En kulturmiljöinventering ska genomföras.**
- Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras och stärks.

På Götene kommuns hemsida står det att läsa följande: *”Hela Kinnekulle utgör ett riksintresse för kulturmiljövård och är där med skyddat mot förvanskning. På hela Kinnekulle gäller försiktighet vid nybyggnation och renovering av befintliga byggnader.”*

I Götene kommuns gällande översiktsplan står att: *”Götene med Kinnekulle ska profileras som ett tryggt, småskaligt och personligt område i en kulturhistorisk miljö med möjlighet till stora naturupplevelser. Omtanke om, och hänsyn till, långsiktig hållbarhet skall vara en ledstjärna för bygdens utveckling.”*

Kommunen anser det som viktigt att: *människor bor på landet och brukar jorden är en nödvändig förutsättning för ett fortsatt öppethållande av landskapet och bevarande av kulturmiljön både i form av kulturlandskap och bebyggelse. Det är därför viktigt att värna om jordbruks- och skogsmark. En varsam utveckling av byarna på Kinnekulle skapar ett attraktivt boende i kulturhistoriskt intressanta miljöer.”*

Jag anser det oansvarigt och till och med olagligt av kommunen att inte anse sig behöva ta fram underlag i form av kulturmiljöprogram/gestaltningprogram med tanke på de kumulativa effekterna som vidare bostadsutveckling kan ha på riksintresset för kulturmiljövården.

Kommunens ansvar är att ta välgrundade beslut utifrån en helhetsbedömning ur flera perspektiv så att ”ett ögonblicks verk” inte förstör eller förvanskar det oersättliga landskap som det tagit tusentals år att forma. Kinnekulle är känt för sin fantastiska miljö både historiskt, nationellt och internationellt. Här finns värden inom såväl naturmiljö, kulturhistoria, friluftsliv och turism. Låt oss alla hjälpas åt att värna om detta!

Utifrån dessa argument avstyrker jag med bestämdhet detta planförslag.

Kommentar

Yttrandet svara själv på flera av sina frågor och beskriver de värden som finns i området. Götene kommun gör bedömningen att med den reglering som görs så är bebyggelse i detaljplanens omfattning lämplig på platsen. Blomberg kan, som nämns, redan kompletteras i andra delar med några bostäder. All utveckling sker väster om 2714 med ett visst avstånd till vägen. Det nu aktuella förslaget följer

denna struktur och bedöms vara en lämplig komplettering med liknande struktur som tidigare bebyggelse.

Delar av värdena på Kinnekulle är kopplade till det odlade landskapet och även efter ett genomförande av detaljplanen kommer det finnas en koppling till agrara miljöer i när området. Direkt väster om väg 2714 finns större områden med brukad mark kvar samtidigt som Blombergs stationssamhälle kan växa med ytterligare en årsring.

Yttrande 25

Sammanfattning

Vi avstyrker planförslaget då vi sammantaget bedömer att ett genomförande av detaljplan Blomberg 2:99 skulle medföra påtaglig skada för riksintresset för kulturmiljövården samt att brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk. Förslaget till detaljplan Blomberg 2:99 strider därmed mot miljöbalken 3 kap. 4 och 6 §§ samt plan och bygglagen 2 kap. 2 och 6 §§.

Motivering

Planområdet utgörs av jordbruksmark som ingår i både kulturmiljövårdens och naturvårdens riksintresseområde för Kinnekulle. I riksintresset för kulturmiljövården beskrivs det att den öppna karaktären av jordbrukslandskapet är en viktig egenskap för området och att fortsatt brukande av jordbruks- och hagmarker är viktigt. Att skydda värdefull jordbruksmark har stor betydelse för den långsiktiga hushållningen av naturresurser och för att värna om markens biologiska produktionsförmåga på lång sikt.

Här beskrivs även att Götene kommuns rika kulturmiljö på Kinnekulle är ett av Sveriges mest intressanta och mest värdefulla natur- och kulturområden. Man tar även upp herrgårdslandskapet med tillhörande ägor och torp, värden som delvis härstammar från medeltiden. Kalkstenens betydelse för området och att spåren från ett av Kinnekulles största och äldsta kalkbruksområde med dess bystruktur ännu är synlig i landskapet.

Platsen för detaljplanen ligger även inom området för Natura 2000 och Biosfärsområde Vänerskärgården med Kinnekulle. Biosfärsområdet ska verka för att bevara biologisk och kulturell mångfald, ekosystem och landskap samt utveckla samhället på ett långsiktigt hållbart sätt.

Med ovanstående fakta så kan jag inte låta bli att undra varför man inte har genomfört någon kulturmiljöinventering på platsen för att klargöra vilka värden som faktiskt påverkas av planförslaget. I planbeskrivningen beskrivs det hur Länsstyrelsen tidigare har påtalat att marken utgör ett riksintresse för kulturmiljövården och att kommunen behöver utreda detta:

”Götene kommun gjorde inledande bedömningen att genomförandet av denna detaljplan inte innebär betydande miljöpåverkan i den betydelse som avses i 4 kap 34 § PBL och att en miljökonsekvensbeskrivning i den bemärkelsen inte är aktuell. Samråd hölls med Länsstyrelsen, 2018-09-21, enligt 6 kap 6 § Miljöbalken (MB). Länsstyrelsen lämnade sitt yttrande 2018-09-24. Där

bedömdes dock att betydande miljöpåverkan, orsakat av planens genomförande, inte helt kunde uteslutas och föreslog en vidare utredning. Skälen till Länsstyrelsens ställningstagande är främst att marken utgör ett riksintresse för kulturmiljövård samt att jordbruksmark tas i anspråk för annat ändamål”

Trots detta påtalande från Länsstyrelsen så har man vid den fortsatta hanteringen av planprocessen ändå inte genomfört någon kulturmiljöinventering, vilket är mycket anmärkningsvärt. Hur kan kommunen då säkerställa att det inte blir någon påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården?

Planbeskrivningen och plankartan

Enligt beskrivningen i planförslaget sid 16 ska den nya bebyggelsen bli en del av kulturlandskapet på platsen och att den ska ske varsamt.

”Den nya bebyggelsen har för avsikt att bli en del av kulturlandskapet. Området ligger i en kulturmiljö med starka kulturvärden kopplade till olika historiska skeenden. Kulturmiljön är en miljö som människor har skapat och som växt fram utifrån platsens förutsättningar. Den består av bebyggelsemiljöer och kulturlandskap. Den kännetecknas också av ett levande kulturlandskap där förändring är möjlig men i vår tid behöver den mötas på ett varsamt sätt i respekt för den samlade bilden av kulturlandskapet. Detta är av stor vikt i gestaltning av området. Intentionen är att skapa ett alternativ till de mer stadsmässiga bostadsområden som vanligtvis planeras i tätorterna och det renodlade landsortsboendet.”

Hur stärker intentionen att skapa ”ett alternativ mellan stadsmässiga bostadsområden och renodlade landsortsboendet” det kulturhistoriska värdet på det detaljplanerade området? Här blir det återigen tydligt att en kulturmiljöinventering skulle ge kommunen det nödvändiga underlaget som behövs för att säkerställa den riksintressanta kulturmiljön. I plan- och bygglagen ställs det tydliga krav på kommuner att skaffa sig kännedom om kulturvärdena och hur de påverkas av åtgärder i planarbetet. Vid planläggning ska bebyggelse utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden samt natur och kulturvärdena på platsen. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Inför denna granskning har enligt vår mening mindre justeringar gjorts med något färre antal fastigheter och en mer detaljerad utformning i planbestämmelserna, vilket är i rätt riktning men är det tillräckligt för att ge känslan av den småskalighet som eftersträvas? Den högsta tillåtna byggnadshöjden är svår att utläsa för ”gemene man” eftersom referenspunkter i området inte är tydliggjorda. Tillåten byggnadshöjd och antalet fastigheter är inte förenligt med småskalighet och att bebyggelsen ska vara underordnad omgivningen för att följa strukturen i Kinnekulleområdet.

I planbeskrivningen saknas bestämmelser för att säkerställa grönstrukturernas karaktär. Huvudmannen har för avsikt att skapa en traditionell slätterängsmiljö men detta regleras inte i planbestämmelserna. Hur grönstrukturen utformas och underhålls är avgörande för karaktären på platsen och den större landskapsbilden. Detta måste regleras i planbestämmelserna.

Landskapsbilden

MKB:n beskriver även att det inte går att utesluta en betydande negativ miljöpåverkan på landskapsbilden på platsen i och med planens genomförande. I dag är det i stort sett fria siktlinjer åt flera håll. Det går även fortfarande att förstå det historiska sammanhanget mellan Blombergs herrgård, placeringen av Disponentbostaden för sig på en strategisk plats intill kalkbruksområdet med utsikt ned mot vattnet, järnvägen och arbetarlängan som är förlagd längre bort. Att uppföra en villamatta mitt i detta skulle helt eliminera den historiska förståelsen av placeringen av byggnaderna, vilket medför att byggnaderna mister sitt historiska sammanhang kopplat till stenindustrin på platsen. Hur dessa värden påverkas hade en kulturmiljöinventering inom området kunnat klargöra, men det har kommunen trots mycket höga kulturmiljövärden både av riksintresse och lokal art avstått från att genomföra. Kommunen vet därmed inte kulturmiljövärdenas och landskapsbildens egentliga påverkan, utan ”killgissar” att det nog inte är så farligt, vilket är anmärkningsvärt!

De fotomontage och sektioner som tagits fram inför granskningen visar en starkt förändrad landskapsbild där bebyggelsen dominerar över omgivningen. Detaljplanen anses ge en liten påverkan på miljön samt att riksintressena mest påverkas lokalt och att dess värden som helhet är intakta, vilket jag starkt ifrågasätter.

Stenmuren

På sidan 19 i Miljökonsekvensbeskrivningen menar man att den nya planläggningen kommer att medverka till att stenmuren bevaras, medan den äldre befintliga planen ”kräver” håltagning i muren för att komma åt tomterna. Genom att en ny vägdragning kommer till i den nya planen så kan de redan befintliga och obebyggda tomterna Blomberg 2:130 – 2:134 istället nås genom denna nya vägdragning. Det är anmärkningsvärt att den nya planläggningen används som argument för att värna om stenmuren i en redan antagen detaljplan. Stenmuren har ett biotopskydd, ett skydd som del i ett Natura2000 område och berör riksintresset för kulturmiljövården genom sitt viktiga uttryck i jordbrukslandskapet, oavsett planläggning.

Ianspråktagande av jordbruksmark utifrån samhällsintresse

Kommunen hävdar att det är brist på bostäder i attraktiva områden så som Blomberg men var finns stöd för detta antagande? I dagsläget finns ett antal lediga tomter på platsen, tomterna kom till år 2007 då den senaste planläggningen ägde rum i området. Tomterna har varit till salu sedan dess och inte blivit sålda, vilket visar på att behovet av att utöka byggbara fastigheter på platsen inte finns i egentlig mening. Denna exploatering kan därmed inte räknas som ett väsentligt samhällsintresse, för det finns ingen efterfrågan på tomter inom området. Att exploatören för området från början har beviljats planbesked är därför mycket märkligt. Det är mycket som talar för att kommunen låter huvudmannens enskilda intresse att exploatera marken gå före samhällets intresse av att bevara brukningsbar jordbruksmark samt riksintresset för kulturmiljövård, naturvård, friluftsliv och turism.

I planbeskrivningen sid 34, beskriver kommunen att planområdets mark är av dålig kvalitet och att ytan är för liten för att bruka samt att den ligger avskilt från ägarens större jordbruksmarker. Detta är helt vilseledande information, den mark som ärendet gäller är belägen med endast en vägbredd från övrig jordbruksmark på platsen. Ägaren kan lätt ta sig mellan sina olika odlingsområden genom att endast passera en vägbana. I Miljökonsekvensbeskrivningen hävdas att nollalternativet är negativt ur hushållningsperspektiv på grund av man då inte tar tillvara befintlig bebyggelsestruktur där VA-frågan är löst, anser jag även det vara vilseledande information. Exploatören har byggt denna Va-anläggning endast för att säkerställa egna ekonomiska intressen, vilket innebär att odlingsbar jordbruksmark ianspråk tas till fördel för försäljning av tomter.

Planförslaget strider mot miljöbalken 3 kap 4§ där det anges att brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Vi kan bara instämma i Länsstyrelsens utlåtande och starkt ifrågasätta kommunens angreppssätt att endast göra en lokaliseringsutredning i anslutning till Blomberg utan att beakta helheten på Kinnekulle och inom hela Götene kommun. I kommunens Klimat- och miljöpolitiskt program 2019-2024, antaget av kommunfullmäktige 29 april, står att läsa på sidan 21, *"Eftersom jordbruksmarken även i framtiden kommer att vara ovärderlig för oss, behöver vi strategier för att bevara den. Kommunen har en nyckelroll i det arbetet, genom fysisk planering i översiktsplaner och detaljplaner"*. Här finns en indikator som visar att en **kulturmiljöinventering ska genomföras**. Med början i en sådan inventering skulle vi som invånare i Götene kommun kunna känna oss betydligt mer trygga med hur prioriteringarna görs och besluten tas.

En planprocess ska genomföras opartiskt för att ha möjlighet att mynna ut i de fakta som behövs, för att kunna ta ställning till lämpligheten i olika aspekter för området som planen gäller. Både texter, beskrivningar och vilka utredningar som man har valt att genomföra och INTE valt att genomföra i denna planprocess är vinklade utifrån vad exploatören och kommunen själva vill. Platsen är idag inte färdigutredd ur flera aspekter och risken för betydande miljöpåverkan är därmed mycket hög.

Enligt det av riksdagen antagna nationella miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö ska "det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas". Med tanke på vilka höga värden som denna plats innehar ur olika aspekter, så riskerar detta planförslag och avsikten att föra fram en detaljplan för Blomberg 2:99 således att strida både mot det nationella målet och mot lagstiftningen och skulle innebära ett kraftigt ingrepp i en mycket värdefull och idag välbevarad natur- och kulturhistorisk miljö.

Vår egen bostadsmiljö

Som enskilda fastighetsägare till det hus som disponenten till kalkbruket lät bygga vid förra sekelskiftet anser vi oss starkt berörda av hur det detaljplanerade området utformats. Vårt hus är beläget väster om planområdet med utsikt över den

öppna odlingsmarken, Blombergs by, kalkbruket och siktlinjer över Vänern och Kinnekullebanan. Att i planen tillåta 7 meter höga hus i så stor omfattning som planerat skulle påverka vår bostadsmiljö avsevärt. Vår utsikt är idag en otroligt vacker öppen kulturmiljö där landskapssammanhangen fortfarande är tydliga och framträdande. Detaljplanens utformning inkräktar på vår bostadsmiljö och skapar barriärer av huskroppar, kanske även med avgränsande plank som skydd mot vägbuller. Inte bara vår bostad- och livsmiljö påverkas negativt utan även det ekonomiska värdet i vår fastighet förminsкас.

Flaggan på bilden visar tidigare tillåten höjd på fastigheter vilket man reducerat med 0,5 meter. Denna marginella skillnad kommer ändå frånta oss våra vackra vyer med sjöutsikt.

Planförslaget strider mot Kulturmiljölagens 1 kap 1 §, som säger att det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön för att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer.

Vi anser sammantaget att planförslaget riskerar att medföra påtaglig skada på riksintresset och strider därmed mot miljöbalken 3 kap 6§. Förslaget strider också mot plan- och bygglagen 2 kap 2§ där det anges att bestämmelserna i miljöbalken 3 kap ska tillämpas samt mot 2 kap 6§ där det anges att planläggning ska ske med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärden på platsen samt intresset av en god helhetsverkan. Den strider även mot Kulturmiljölagen 1 kap 1 § om att tillförsäkra nuvarande och kommande generationer tillgång till en mångfald av kulturmiljöer.

Av dessa skäl avstyrker jag med bestämdhet detta planförslag.

Kommentar

Kulturvärden på platsen och hur de samspelar med kringliggande områden finns beskrivna i planbeskrivning och miljökonsekvensbeskrivning. Likaså konsekvenserna av den föreslagna detaljplanen. En särskild kulturmiljöutredning till detaljplanen har inte bedömts nödvändig.

Valet av bestämmelse för byggnadernas höjd har förändrats genom detaljplaneprocessen. Delvis för att riktlinjerna från Boverket har förändrats under tiden och delvis för att synpunkter framförts som gjort att kommunen ändrats sin bedömning om vilken bestämmelse som är mest lämplig. Bestämmelsen om

högsta nockhöjd över nollplanet är något svårare för gemene man att relatera till och förstå. Den har samtidigt inget utrymme för tolkning så som en bestämmelse som mäts till medelmarknivå har. Det ger heller inte möjlighet att höja marknivån för att till exempel få en bättre utsikt. Referenser till höjden finns i plankartan genom de höjdkurvor som är med. De angivna höjderna motsvarar ungefär en byggnad med nockhöjd sju meter över befintlig marknivå.

Eftersom området finns utpekad i översiktlig planering har en avvägning mellan intressen gjorts och bebyggelse intresset har ansetts väga tyngst. Det är jordbruksmark och kommunen anser det viktigt att bruka jordbruksmarken som finns i stor utsträckning. Då kommunens yta till stor del är jordbruksmark ser kommunen det även som nödvändigt i valda lägen att använda marken till annat som är ett väsentligt samhällsintresse, t.ex. bostäder. Blomberg som större område ses som intressant att utveckla av flera anledning och med stöd i översiktsplanen och den lokaliseringsutredning som tagits fram bedöms planområdet som mest lämpligt för bostadsbebyggelse.

Ett av de avväganden som gjorts i planprocessen är hur påverkan på enskilda blir. I planprocessen har antalet möjliga byggnader i den norra delen av området minskat sedan samrådet. Möjlig maximal nockhöjd har sänkts något mellan den första och den andra granskningen. Kvartersmarken där byggnader kan placeras har också ett något större avstånd från fastigheten öster om planområdet, detta har medfört att bebyggelsen också kommer något lägre än i den första granskningen. Med dessa förändringar bedömer kommunen att tillräcklig hänsyn är visad till det enskilda intresset hos fastighetsägaren.

Yttrande 26

Dagvattenutredningen:

Den utarbetade rapporten gällande dagvatten för Blomberg 2:99 för huvudalternativet som gjorts är undermåligt underbyggd för den markbeskaffenhet som är på Blomberg 2:99. Den tilltänkta marken för byggnation har endast ett jordlager på 30-60 cm som ligger direkt på berg. Redan idag blir det betydande flöde ner till de befintliga fastigheterna utmed Stenhagsvägen vid snösmältning på våren och vid stora regnmängder mer än 20 mm per gång (**det nämns inget om problem med snösmältning i rapporten vilket är mycket anmärkningsvärt**). Regnvattnet rinner utmed berget under den tunna jordmassan och vi får genomblöta gräsmattor. Vid snösmältning rinner vattnet ovanpå den frusna marken och förorsakar en vårflood genom våra tomter. Avvattningen kommer uppifrån de stora slagghögarna och rinner under väg 2714 och vidare ut på åkern och vidare ner över våra tomter, för att fortsätta ner till sjön. Idag finns endast en befintlig dränering på åkern som går från öster till väster till en liten bäck som leder ner till Vänern. Bäckens är inte dimensionerad för stora vattenflöden och det kommer att få stor påverkan på alla fastigheter utmed bäcken ner till Vänern. Det finns inga övriga dräneringar på åkern som tar upp vattnet eftersom det tunna jordlagret inte möjliggör en dränering. I rapporten föreslås att det skall finnas två översvämningssytor med damm som skall anläggas för uppsamling vid större nederbörd och snösmältning. Dessa dammar kommer att

ligga på berget vilket gör att vattnet kommer att rinna utmed berget och därmed blir det ingen fördröjningsdamm. För att förbättra uppsamlingen av vattenflöden bör skyddszonen mot Stenhagsvägen vara minst 20 meter bred.

Jag kräver att dagvattenutredningen görs om helt och hållet efter de markförhållanden som råder på för del av Blomberg 2:99. Jag kräver också att Götene kommun kan garantera att min tomt inte kommer att få försämrade markförhållanden och problem med vatten om byggnationen på åkern genomförs. Kräver att lösningen för dagvattnet förs in på Detaljplanen.

Miljökonsekvensbeskrivning:

Den utredning som gjorts är partisk, eftersom den är utförd av samma företag som har gjort "Plan- och genomförandebeskrivningen" och är beställd av Byggherren vilket verkar mycket konstigt. Jag anser att Götene Kommun skall kräva att ett oberoende företag som utsetts av Götene Kommun skall genomföra Miljökonsekvensutredningen.

Det nämns i den gjorda MKB att *den stora byggnationen får betydande påverkan på gestaltningen p.g.a. den stora mängd bostäder som planeras för området.* Götene Kommun har inte tagit detta på allvar när de nu förstör den vackra vy som alla möts av när de besöker Kinnekulle via väg 2714. Besökarna kommer i stället att se en skog av nybyggda fastigheter vilket inte kan vara det som Götene kommun vill visa för att bjuda in besökarna till Kinnekulle. Detta speciellt som Kinnekulle utsetts av FN och Unesco till ett av Sveriges Biosfärområde. Detaljplanen ligger också direkt i anslutning till naturreservat och ingår i Natura 2000-område. Det framgår i rapporten att *"en exploatering i området kan orsaka påtaglig skada om den negativa inverkan blir så stor i något avseende förlorar sitt värde som riksintresse"*.

När det gäller odlingsmarken som den Nya Detaljplanen är gjord på så är den odlingsmarken precis lika bra som övrig mark utmed Kinnekulles kant fram till Råbäck. Djupet på jordlagret varierar mellan 30-60 cm. Därför är detta inget motiv till att bebygga just denna mark p.g.a. att denna åker skulle vara sämre gällande odlingsbetingelserna.

Jag anser att det saknas en Kultur Miljö Utredning där det verkligen ses över vilka kulturvärden som Kinnekulle har med de fina miljöer som kan upplevas när besökarna kommer till Kinnekulle.

Kinnekulle är något i Kultur och Miljöavseende som Götene Kommun skall vara stolta över och utveckla som turistmål. Det är märkligt att Götene kommun nu godkänner att en privat ägare till mark skall förstöra den fina inbjudande vy som Blomberg utgör som en del av Kinnekulle.

I den **Underrättelse om granskning** som utsänts av Götene kommun så står det skrivet att *"kommunen bedömer att det inte kan uteslutas att förslaget medför betydande miljöpåverkan om den genomförs"*. Hur kan Götene kommun då skicka denna detaljplan för granskning när kommunen själv ser betydande risker med miljöpåverkan?

Miljötekniska undersökningen:

I den framtagna **Lokaliseringsutredningen** som Götene tagit fram har kommunen inte tagit hänsyn till den kultur och miljö som Blomberg utgör och som inbjuder till Kinnekulle. Den Vy över Kinnevikens som besökarna och boende får när de åker väg 2714 upp mot Kinnekulle kommer att väsentligt förändras. I framtiden kommer besökande och boende mötas av en skog av hustak och vackra vyn över Kinnevikens är helt borta.

Götene Kommun tänk om och förstör inte denna fina och vackra inbjudan till Kinnekulle. Ni har inte på något sätt tagit hänsyn till oss som idag bor på Blomberg utan förutsatt att vi skall finna oss i negativa förändringar i både kultur och miljö. Varför kontaktar inte politikerna sina trogna väljare hur de ser på denna stora förändring av Blomberg. Varför har de bara kontakt med Byggherren????

Plan och Genomförandebeskrivningen.

När det gäller buller från Väg 2714 så har det inte tagits hänsyn till de problem som de tomter som ligger nära denna väg får. Enl. framtagna mätning så kommer dessa tomter att få problem med att kunna vistas ute utan att det kommer att krävas bulleravskärmningar. Hur kan Götene kommun godkänna nybyggnation med dessa bullerproblem när de är kända. Bara detta medför en omarbetning av planbeskrivningen.

När det gäller farligt gods hänvisas till att den transporten skall gå en annan väg till Hällekis och Kinnekulle. Nu är sanningen en annan. Det går ett antal lastbilar med farligt gods på väg 2714 vilka därmed kan förorsaka stora skador om en olycka är framme. Att då lägga tomter i nära anslutning till denna väg är fullständigt obetänksamt. Bara för att någon tror att farligt gods skall gå en väg så sker inte det utan att det sker ett förbud.

För att erhålla en byggnation på det planerade markområdet som kommer att kunna smälta in med befintlig bebyggelse bör antalet tomter minskas radikalt, så att det blir glesare mellan byggnaderna.

Jag är mycket besviken att byggherren lät ta ner sötbärsträd utmed stengårdsgården våren2022.

När det gäller den trädrad av Askar utmed Stenhagsvägen som skall bevaras så har det inte angivits något mått på den. En mycket tvetydig beskrivning.

Indragningen skall vara minst 20 meter vilket också skulle medföra att förbättra problemen med dagvattnet och då utgöra en bättre uppsamling av vattenflöden från Planområdet. Detta skall föras in i detaljplanen.

Sammanfattning:

Jag kan inte godtaga och acceptera den detaljplan för del av Blomberg som nu är för granskning. Den måste på ett antal områden omarbetas och justeras så att den klarar de krav som krävs för en bostadetablering på Blomberg.

Kommentar

Dagvattenutredningen är gjord särskilt för de förutsättningar som finns på platsen. De som gjort utredningen har också varit på platsen. Utredningen är dessutom gjord för en större utbyggnad än den som föreslås i det andra granskningsförslaget, därför finns det höjd i de beräkningar som gjorts. Plankartan har till den andra granskningen kompletterats med bestämmelse om ett område avsett för fördröjning av dagvatten från planområdet. Det ska alltså inte behöva bli större flöden från planområdet än vad det är idag.

Miljöbedömningsprocessen som leder fram till miljökonsekvensbeskrivningen har inledningsvis identifierat vissa områden där betydande negativ påverkan var möjlig genom samrådsförslaget. Processen har medfört förändringar till förslaget så att det inte ska innebära sådan påverkan. De åtgärder för att minska riskerna för negativ påverkan som föreslagits i MKBn har arbetats in i planförslaget.

Det stämmer som yttrandet skriver att en exploatering i området kan orsaka påtaglig skada om den negativa inverkan blir så stor att området i något avseende förlorar sitt värde som riksintresse. Detta finns skrivet på sidan 14 i MKB och med område avses riksintresseområde, inte specifikt kopplat till platsen. Faktumet är en beskrivning av en förutsättning som gäller inom alla riksintressen.

Odlingsmarkens egenskaper är en förutsättning som beskrivs i planhandlingarna, men den är av mindre betydelse i avvägningen om ianspråktagande av jordbruksmark. Marken är brukningsvärd jordbruksmark, det har därför tagits fram en lokaliseringsutredning för att se om det finns andra mer lämpliga platser att ianspråka för exploatering. Det har även beskrivits varför bostäder är ett så väsentligt samhällsintresse att marken bör få ianspråkta för annat än jordbruksändamål.

Underrättelsen måste enligt lag innehålla information om bedömningen av miljöpåverkan av förslaget. Bedömningen att betydande miljöpåverkan inte kunde uteslutas finns därför i underrättelsen. Den bedömningen är också anledningen till att en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning har tagits fram och det i sin tur har lett till förändringar i planförslaget för att minska riskerna för negativ påverkan.

Större delen av kvartersmarken klarar de riktlinjer som anges i förordning om vägbuller. Det värde som på del av marken överskrids är värde vid uteplats. Därför finns bestämmelse m₁ om störningsskydd i dessa områden. Som kan ses på sidan 26 i planbeskrivningen är det en mindre del av kvartersmarken som är berörd och på dessa fastigheter måste minst en uteplats vara i ett skyddat läge. Genom att göra den väster om byggnaden, ett läge där merparten av uteplatserna vid bostäder brukar ligga, kommer bestämmelserna och de i förordning reglerade bullervärdena efterlevas.

Väg 2714 är tillåten för transport av farligt gods, den är dock inte den rekommenderade. Det har också gjorts åtgärder på väg 2714 som gör den mindre attraktiv att använda för tyngre fordon. Då vägen i liten mängd ska trafikeras av transporter av farligt gods bedöms inte det utgöra en begränsande faktor för planförslaget eller en fråga som behöver utredas vidare.

Det krav som länsstyrelsen fört fram gällande allén är att minst 15 ggr trädens diameter ska vara utan bebyggelse vilket planförslaget lever upp till. Att ange ett exakt mått på avståndet mellan allé och kvartersmark går inte då det varierar. Avståndet är reglerat på plankartan genom uppdelningen mellan naturmark och kvartersmark, vilket kommunen bedömer vara en tydlig markering att allén ska skyddas och inte riskeras av den föreslagna bebyggelsen.

Yttrande 27-28

Jag vill återigen lämna ett antal synpunkter på den nu senast framtagna detaljplanen med tillhörande utredningar.

Miljökonsekvensutredningen:

Det har gjorts ändringar i planförslaget vilket har medfört vissa förbättringar men när det gäller fastigheternas höjd och antalet bostäder så kommer det att påverka vyn och karaktären mycket negativt för både boende och besökare när de åker väg 2714 till Kinnekulle. De flesta fastigheter som idag finns på Blomberg är av äldre typ med större trädgårdar och inte så höga så att de skymmer utsikten över sjön från väg 2714. Detta framkommer tydligt med den gestaltnings vy som framtagits. De nya bostäderna kommer att totalt ta bort den vy som är från väg 2714. Bostäderna blir mycket dominerande i kulturlandskapet. Det borde vara endast hälften så många fastigheter i planområdet vilket skulle ge betydligt mindre miljöpåverkan i landskapet och vyn över Vänern skulle kunna bevaras och därmed kunna behålla den fina natur- och kulturmiljö som Blomberg idag utgör. Med huvudalternativet kommer det att upplevas som om det är en skog av nybyggda höga fastigheter. Med färre och glesare bebyggelse och lägre högsta nockhöjd på husen så blir miljöpåverkan betydligt mindre både när det gäller vyn över Vänern och mindre dagvattenproblem.

De hållristningarna som ligger i anslutning till planområdets nordvästra del kommer med föreslagen dagvattenavledning av planområdet påverkas negativt med översvämning av vatten från den föreslagna fördröjningsdammen i Tyréns dagvattenutredning.

Kinnekulle har utsetts av FN och Unesco till ett av Sveriges Biosfärområde. Detaljplanen ligger också direkt i anslutning till naturreservat och ingår i Natura 2000-område. Det framgår i rapporten att ”en exploatering i området kan orsaka påtaglig skada om den negativa inverkan blir så stor i något avseende förlorar sitt värde som riksintresse”. Med dessa fastigheter enl. detaljplanen kommer det att totalt förstöra denna miljö. Så som detaljplanen är utformad finns det risk att riksintressen kulturmiljövård skadas påtagligt.

När det gäller odlingsmarken som den Nya Detaljplanen är gjord på så är den odlingsmarken precis lika bra som övrig mark utmed Kinnekulles kant fram till Råbäck. Djupet på jordlagret varierar mellan 30–60 cm. Därför är detta inget motiv till att bebygga just denna mark p.g.a. att denna åker skulle vara sämre gällande odlingsbetingelserna. Sverige behöver all odlingsmark, det gäller speciellt i nuvarande omvärldsläge och självförsörjningskrav i vårt land. Speciellt idag när det inte finns någon kö på att köpa tomter på Blomberg. Det har och finns

tomter till salu de senaste 15 åren och de är ännu inte sålda och bebyggda. De tomter som nu finns enl. nollalternativet har varit ute till försäljning i ett antal år och de är inte sålda så varför skall då ytterligare tomter planeras på åkermark. Götene kommun måste också ta ansvar för livsmedelsförsörjning, riksintressen och kulturmiljön i sin översiktsplan.

Kinneulle är något i Kultur och Miljö avseende som Götene Kommun skall vara stolta över och utveckla som turistmål och det är märkligt att Götene kommun nu godkänner att en privat ägare till mark skall förstöra detta fina inbjudande som Blomberg utgör som en del av Kinnekulle.

I den Underrättelse om granskning som utsänts av Götene kommun så står det skrivet att ” kommunen bedömer att det inte kan uteslutas att förslaget medför betydande miljöpåverkan om det genomförs”. Det är förvånande att Götene kommun först vill framhålla att Kinnekulle är ett mycket vackert turistmål som har stor betydelse för turistnäringen och sedan vill ni förstöra denna fina inbjudan till Kinnekulle.

Dagvattenutredningen:

Jag kan konstatera att den utredning Tyréns gjort inte kommer att göras om eller kompletteras för att förhindra det ökade flödet ner mot de befintliga fastigheter som ligger utmed Stenhagsvägen. Ni hänvisar till erfarna konsulter som har gjort utredningen. Jag vill med bestämdhet betona att vi som bott där i många år har personlig erfarenhet av hur vattenflödet redan idag påverkar våra tomter negativt vid kraftig snösmältning eller vid större regnmängder. I den planritning som är framtagen för granskning finns inte fördröjningsanläggning för dagvatten inritat vilket det borde vara eftersom det framtagits en dagvattenutredning. Den skrivelse jag gjorde till förra granskningen bifogar jag även denna gång.

Den utarbetade rapporten gällande dagvatten för Blomberg 2:99 för huvudalternativet som gjorts av Tyréns är undermåligt underbyggd för den markbeskaffenhet som är på Blomberg 2:99 visar Den tilltänkta marken för byggnation har endast ett jordlager på 30–60 cm som ligger direkt på berg. Redan idag förekommer det att det blir betydande flöde ner till de befintliga fastigheterna utmed Stenhagsvägen vid snösmältning på våren (det nämns inget om problem med snösmältning i rapporten vilket är mycket anmärkningsvärt) och vid stora regnmängder mer än 20 mm per gång. Regnvattnet rinner utmed berget under den tunna jordmassan och vi får genomblöta gräsmattor och det rinner in under grunden på våra fastigheter. Vid snösmältning rinner vattnet ovanpå den frusna marken och förorsakar en vårflood genom våra tomter. Avvattningen kommer uppifrån de stora slagghögarna och rinner under väg 2714 och vidare ut på åkern och vidare ner över våra tomter och utmed väg 2714.2 för att fortsätta ner till sjön. Idag finns endast en befintlig dränering som går från öster till väster till en liten bäck som leder ner till Väneren. Bäckens idag är inte dimensionerad för stora vattenflöden och det kommer att få stor påverkan på alla fastigheter utmed bäcken ner till Väneren. Det finns inga övriga dräneringar på åkern som tar upp vattnet eftersom det tunna jordlagret inte möjliggör en dränering. I Tyréns rapport föreslås att det skall finnas två översvämningssytor med damm som skall anläggas för uppsamling vid större nederbörd och snösmältning. Dessa dammar kommer att

ligga på berget vilket gör att vattnet kommer att rinna utmed berget och därmed blir det ingen fördröjningsdamm. För den planerade fördröjningsdammen vid norra delen så kommer den att påverka min tomt väsentligt eftersom min tomt och fastighet ligger lägre än planerad dammen. Från den dammen finns inget utflöde. Det innebär att det kommer bli ett flöde under vägen 2714.2 och då rinna utöver hållristningarna som finns där vilket inte kan vara godkänt att förstöra. Det finns ingen vägtrumma under väg 2714.2 för att leda bort vattnet. För att förbättra uppsamlingen av vattenflöden bör skydds-zonen mot Stenhagsvägen vara minst 20 meter bred.

Jag kräver att dagvattenutredningen görs om helt och hållet efter de markförhållanden som råder på för del av Blomberg 2:99. Jag kräver också att Götene kommun kan garantera att min tomt och fastighet inte kommer att få försämrade markförhållanden och problem med vatten om den föreslagna Huvudalternativet av byggnationen på åkern genomförs.

Förorenad mark

I markundersökningen framkommer att det är flera områden på det detaljplanerade området som har höga halter av Arsenik i marken vilka ligger långt över riktvärden. Hur kan Götene Kommun godkänna byggnation på dessa områden? Det kan inte uteslutas att orsaken till höga värden av föroreningar kan vara rödfyr. Enl. FÖP för Kinnekulle skall byggnation av bostäder undvikas där det förekommer rödfyr. Även om giftet arsenik förekommer naturligt så är det inte mindre giftigt, då är det inte lämpligt att bygga bostäder där nu problemen är kända.

I lämplighetsbedömningen som gjorts av ENSUCON för ett område i Varnhem i Skara Kommun så anser jag att den bedömningen inte är relevant till den detaljplan som framtagits för Blomberg 2:99. Eftersom förutsättningarna inte är lika.

Götene Kommun tänk om och förstör inte denna fina och vackra inbjudan till Kinnekulle. Ni har inte på något sätt tagit hänsyn till de som idag bor på Blomberg utan förutsatt att de skall finna sig i negativa förändringar i både kultur och miljö. Dialogen med de som idag bor och lever i Blomberg från kommun och politiker har varit helt undermålig. Varför kontakter inte politikerna sina trogna väljare hur de ser på denna stora förändring av Blomberg. Varför har de bara kontakt med Byggherren?

Plan och Genomförandebeskrivningen

När det gäller buller från Väg 2714 så har det tagits hänsyn till de problem för de tomter som ligger nära denna väg. De är nu borttagna i den nya detaljplanen vilket är positivt.

Vissa tomter i norr kommer fortfarande att ligga över de befintliga vatten och avloppsledningarna som förser Västerplana med vatten och avlopp. För detta finns i dag ett servitut som måste tas hänsyn till med Blomberg Västerplana Vatten förening.

När det gäller den trädraden av askar utmed Stenhagsvägen som skall bevaras så har bebyggelsen förändrats så att det har blivit större avstånd till de planerade tomterna vilket är positivt för gestaltningen av området. Det är viktigt att denna trädrad av gamla askar bevaras för kulturmiljön för Blomberg och Kinnekulle.

Sammanfattning:

Jag kan fortfarande inte godtaga och acceptera den detaljplan för del av Blomberg som nu är för samordning. Den måste på ett antal områden omarbetas och justeras så att den klarar de krav som krävs för en bostadetabletering på Blomberg speciellt gäller det antalet bostäder samt att höjden på bostäderna måste minska radikalt. Mitt förslag är att nollalternativet gäller tills vidare och att Huvudalternativet bör omarbetas enl. ovan angivna synpunkter eller gå tillbaka till nollalternativet och använda resterande åker som värdefull odlingsmark.

Kommentar

Huvudalternativet i miljökonsekvensbeskrivningen är samrådsförslaget. Ett förslag som inte är aktuellt. Huvudförslaget har förändrats i flera avseenden med hjälp av de skadebegränsande åtgärder som beskrivs i MKB. Den samlade bedömningen som kommunen gör, med de skadebegränsande åtgärderna inarbetade, är att aktuellt planförslag innebär så små risker till negativ påverkan att det är en lämplig användning av området.

Då kvarterens utbredning har minskat sedan Tyréns utredning, behöver inte samma mängd vatten fördröjas. En yta/damm som riskerar att påverka fornlämningen bör inte vara nödvändig och arbeten i närheten av fornlämningen ska ha tillstånd från länsstyrelsen. Det bedöms därför inte vara någon risk att hållristningarna ska påverkas.

Planområdet, liksom andra delar av Kinnekulle är påverkat av den berggrund som finns och halterna av främst Arsenik är därför förhöjda. Götene kommun gör fortsatt bedömningen att de förutsättningar som finns på Kinnekulle är så pass lika de som är i Varnhem att den lämplighetsutredning som tagits fram kan användas. Bergen har samma uppbyggnad och de uppmätta halterna är jämförbara i områdena.

Hänsyn är tagen till de befintliga VA-ledningarna i norra delen av planområdet. Ett område avsett för underjordiska ledningar finns reglerat i plankartan. Området har även bestämmelsen att det inte får bebyggas. För ledningarna finns en ledningsrätt som inte är avsedd att omprövas.

För övrigt se svar till tidigare yttranden.

Yttrande 29

Alla planer för Kinnekulles utveckling borde handla om hur vi tillsammans gör platsen bättre. Hur vi utvecklar platsen i samspel med kulturlandskapet och människorna som bor där. Kommunen skriver i översiktsplanen: Nybyggnad ska ske i samklang med natur, kultur och landskap i byar och i anslutning till annan bebyggelse på landsbygden.

Vi kan inte se att ”Detaljplan för del av Blomberg 2:99” som legat ute på samråd sker i samklang med platsen och alla dess värden. Nedan följer ett antal punkter som visar varför vi anser att kommunen **inte** ska anta detaljplanen:

- Det finns redan tomter till försäljning i Blomberg sedan några år. Hur kan då nollalternativet minska kommunens möjligheter att uppnå uppsatta mål och strategier för bostadsförsörjningen? Vore det inte bäst att bebygga de tomter som redan finns och sedan ta ställning till detaljplan Blomberg 2:99? Pausa detaljplanen tills obebyggda tomter i gällande detaljplaner är bebyggda! Dessutom får man ett mer realistisk nollalternativ att förhålla sig till.
- Kommunen gör saker i fel ordning – först godkänns detaljplanen som kommunen själv beskriver “kan medföra betydande miljöpåverkan”. Sedan tas den miljöpåverkan hand om som är detaljplanens konsekvenser. Det är ju inte ens säkert att det går att åtgärda och vad skulle det kosta?
- Även utan bebyggelsen i detaljplan Blomberg 2:99 finns det problem med dagvattnet. Redan idag översvämmas vissa fastigheter vid skyfall. Om detaljplan Blomberg 2:99 vinner laga kraft kommer mängderna av dagvatten till fastigheterna nedanför att öka. Förslagen i Tyréns (daterade) dagvattenutredning känns inte realistiska. En dagvattendamm ovanför bebyggelsen, på en berggrund som lutar och täcks av 30 cm jord, kan inte stoppa vattenflödena. Det är fastighetsägarna nedanför som kommer att drabbas. Utredningen är gjord på uppdrag av exploatören. Den kan inte användas som grund till kommunens beslut. Kommunen borde göra en egen dagvattenutredning som tar höjd för framtidens problem med ökade dagvattenmängder.
- Planförslagets lokaliseringsutredning har bara koncentrerats till Blomberg – inte hela Kinnekulle, vilket torde ha varit ansatsen med skrivningen i FÖP om att ange områden där byggnation kan ske utan skada på värdefull natur. Vi ifrågasätter angreppssättet att göra en lokaliseringsutredning i direkt anslutning till enkom Blomberg. En så stor exploatering med villor borde analyseras utifrån ett större perspektiv. Den analysen måste naturligtvis göras innan detaljplanen vinner laga kraft!

Sammanfattning av förslaget ”Detaljplan för del av Blomberg 2:99”

Värdefulla kulturvärden av riksintresse på Kinnekulle försämras kraftigt och planen sker inte i samklang med de värden som finns på platsen. Även hanteringen av dagvatten är inte löst. Därför ska detaljplanen avslås. Det räcker med de detaljplaner som redan vunnit laga kraft och att kommunen lyssnar på sina egna visioner - “en varsam utveckling av byarna på Kinnekulle”!

Kommentar

Se svar till tidigare yttranden.

Yttrande 30

Alla planer för Kinnekulles utveckling borde handla om hur vi gör platsen bättre. Hur vi utvecklar platsen i samspel med kulturlandskapet och människorna som bor där. Kommunen skriver i översiktsplanen: Nybyggnad ske i samklang med

natur, kultur och landskap i byar och i anslutning till annan bebyggelse på landsbygden.

”Detaljplan för del av Blomberg 2:99” som ligger ute på samråd sker inte i samklang med platsen och alla dess värden. Nedan följer ett antal punkter som visar varför kommunen inte ska anta detaljplanen:

Jag instämmer med Länsstyrelsens yttrande om detaljplanen, 2019-08-30, diariennr 402-31697-2019: att planera för ett större villaområde (30+ villor) på jordbruksmark i öppet landskap och med ordinär struktur vanlig för samtidens villaområden (matargator, rundkörningsgator, små tomter) och utan visuell förankring i avskiljande växtlighet eller anknytning till traditionell bebyggelseplacering på Kinnekulle bedöms som olämpligt och oförenligt med de värden som ska tillgodoses i form av riksintressen (natur och kultur), samt allmänna intressen som kulturvärden, ändamålsenlig struktur mm.

- Kommunen skriver att det inte kan uteslutas att förslaget kan ”medföra betydande miljöpåverkan” om det genomförs. Detta måste ju betyda att ärendet måste utredas vidare?
- Det finns redan tomter till försäljning i Blomberg sedan några år. Hur kan då nollalternativet minska kommunens möjligheter att uppnå uppsatta mål och strategier för bostadsförsörjningen? Vore det inte bäst att bebygga de tomter som redan finns och sedan ta ställning till detaljplan Blomberg 2:99? Pausa detaljplanen tills obebyggda tomter i gällande detaljplaner är bebyggda!
- Även utan detaljplan Blomberg 2:99 finns det problem med dagvattnet. Redan idag översvämmas vissa fastigheter vid skyfall. Om detaljplan Blomberg 2:99 vinner laga kraft kommer dagvattenmängderna till fastigheterna nedanför att öka. Förslagen i Tyréns dagvattenutredning känns inte seriösa. En dagvattendamm ovanför bebyggelsen, på en berggrund som lutar och täcks av 30 cm jord, kan inte stoppa vattenflödena. Det är fastighetsägarna nedanför som kommer att drabbas. Utredningen är gjord på uppdrag av markägaren/exploatören. Den kan inte användas som grund till kommunens beslut.
- Det är konstigt att markägaren/exploatören drar fram VA till ca 30 stycken fastigheter innan detaljplanen Blomberg 2:99 vunnit laga kraft. I våra ögon förefaller det som att kommunen gett exploatören någon form av förhandsbesked innan samrådet skett? Varför ha ett samråd om utgången redan är bestämd?
- Varför lyssnar inte kommunen på länsstyrelsens berättigade kritik av förslaget till detaljplan? Det verkar snarare som att kommunen försöker hjälpa exploatören att runda Länsstyrelsens kritik! Till exempel skriver Länsstyrelsen i sitt yttrande 2019-08-30, diarienummer 402-31697-2019: att Planförslagets lokaliseringstudning har bara koncentrerats till Blomberg – inte hela Kinnekulle, vilket torde ha varit ansatsen med skrivningen i FÖP om att ange områden där byggnation kan ske utan skada på värdefull natur. Länsstyrelsen ifrågasätter angreppssättet att göra lokaliseringstudning i direkt anslutning till enkom Blomberg. En så stor exploatering borde

analyseras utifrån ett större perspektiv. Den analysen måste naturligtvis göras innan detaljplanen vinner laga kraft!

Jag kräver att dagvattenutredningen görs om helt och hållet efter de markförhållanden som råder för del av Blomberg 2:99. Jag kräver också att Götene kommun garanterar att min tomt inte kommer att få försämrade markförhållanden och problem med vatten om det föreslagna huvudalternativet av byggnation på åkern genomförs. Jag kräver att lösningen för dagvatten frös in på detaljplanen.

Mitt hus är byggt på berget. Jag kräver också att Götene kommun kan garantera att ingen skada tillfogas mitt hus, om det föreslagna huvudalternativet av byggnationen på åkern genomförs.

Min sammanfattning av förslaget ”Detaljplan för del av Blomberg 2:99”:
Värdefulla kulturvärden av riksintresse på Kinnekulle försämras kraftigt och planen ser inte i samklang med de värden som finns på platsen. Även hanteringen av dagvatten är inte löst. Därför ska detaljplanen avslås.

Däremot håller jag med Länsstyrelsen: Den gällande detaljplanen (2007) får anses utgöra varsam utveckling av byarna på Kinnekulle som kommunens vision hänvisar till. Det vill säga att det räcker med de detaljplaner som redan vunnit laga kraft.

Kommentar

Se svar till tidigare yttranden.

Yttrande 31

Som deltidsboende i Blombergs stationssamhälle är vi intresserade av byns utveckling, framtida intryck och roll som porten till Kinnekulle kulturmiljöområde. Vi har tagit del av handlingarna för granskning 2 av planförslaget och kan konstatera:

- Planförslaget är reviderat/kompletterat på ett antal punkter i enlighet med olika synpunkter på planförslag 1 – men det saknar fortfarande svar på några viktiga punkter. Se nedan.
- Kommunens representanter har inte hörsammat den förväntan om samråd under bearbetning av detaljplanen, som vi gjorde tydlig vid vårt möte med GK den 16 juni 2022. Detta har påverkat kvaliteten på förslaget, vilket riskerar en överklaragan vid eventuellt fastställande.
- Planstrukturen är ”kladdig”. Det aktuella markområdet är naturligt för **en detaljplan** med samma regelverk för att få en sammanhållen bild av en eventuell exploatering. I samrådsförslaget från juni 2019 omfattade planen hela området. Detta är en självklarhet och det är förvånande att Götene kommun vill ha en så dålig planstruktur. GKs kommentar till från i granskning 1 – ”.. de reda har prövats och godkänts genom befintlig detaljplan” – är märkligt om en plan som antog 2007-02 och vars genomförandetid gick ut för 6 år sedan. Ompröva detta ställningstagande och gör om!

- Exploateringens omfattning är för stor (24 tomter) för att komplettera den bykaraktär som vi som bor i Blomberg värnar. Större tomter (2000+ kvm) ger glesare bebyggelse med färre fastigheter. Detta ”något större tag” innebär inte att planområdet minskar – bara att det blir mindre tätbebyggt – ett öppet landskap, byliknande och ett luftigt intryck.
- Götene kommun fortsätter att stödja en markägare som inte samverkar/kommunicerar med övriga intressenter och som vid ett flertal tillfällen under processen genomförts aktiviteter utan erforderliga tillstånd. Även om kommunen inte är tillsynsmyndighet borde det vara i kommunen intresse att processen följer de lagat och förordningar som gäller för ett område som detta. Och vidta lämpliga åtgärder!

Ovanstående punkter bör åtgärdas **innan ett planförslag kan komma i fråga** för ett politiskt beslut.

Brister och frågetecken i planförslaget

- Dagvattenhanteringen: plankartan saknar krav på ”dagvattenfördröjning” och uppgift om placering och utformning av dessa lösningar. Komplettera gör en trovärdig lösning av de översvänningsproblem vi har vid varje snösmältning eller omfattande regn (inget 100-årsskyfall)!
- Vattenutredningen har faktafel: det finns ingen kulvert i norr under väg 2714.2 som förutsätts i Tyréns utredning.
- Höjdbestämmelse: metoden för att ange maximal byggnadshöjd är svårbegriplig för oss lekmän och riskerar misstolkningar och missbruk vid bygglovsärenden. En enkel maximal nockhöjdsbestämmelse (antal meter ovanför mark för byggnation) är tydligare. Gör denna regel enkel och eliminera varje risk till högre byggnad än max nockhöjd. Ref. sidan 21 i Plan- och Genomförandebeskrivningen.
- Maximal höjd: 6 meter maximal nockhöjd föreslås. Ett hus med nockhöjd 7,5 meter se från sidan ut så här: en pågående nybyggnad som ”prövats som mindre område” med en enskild avstyckning på fastigheten 2:99. Föreställ er 24 hus av den här storleken/höjden på det aktuella området! Det är inte den bild vi vill ha vid porten till Kinnekulle!

En avslutande fråga till Götene kommun: på vilket sätt är planförslaget positivt för oss boende på Blomberg? Ökad kommunal service, vackrare, mer efterfrågat på fastighetsmarknaden, mer genomfartstrafik, ökat bidrag för skötsel av infrastrukturen i byn etc.?

Kommentar

Byggnaden på medföljande bild har en omnockhöjd 7,7 meter, inom planområdet motsvarar bestämmelserna cirka 7 meter. De tillkommande byggnaderna bör därför bli något lägre än den på bilden. En ytterligare sänkning av möjlig nockhöjd inom planområdet till motsvarande 6 meter bedöms inte vara nödvändigt. Den påverkan som föreslagen bebyggelse bedöms få ses som godtagbar.

För övrigt se svar till tidigare yttranden.

Kinneulle energi

Det finns el- och fiberkablar i området.

Samhällsbyggnads notering: Till yttrandet följer kartor som visar ledningarnas läge. Högspänningskabel och fiberkabel finns i föreslaget u-område i norr. Lågspänningskabel tvärs genom det norra kvarteret.

Kommentar

Planbeskrivningen kompletteras med information om ledningarna. Inga åtgärder föreslås till plankartan. Den ledning som korsar kvartersmark föreslås efter dialog med Kinneulle energi flyttas i samband med utbyggnad av området.

Ställningstagande

Revideringar efter granskningen

Med anledning av inkomna synpunkter föreslås följande förändringar och tillägg göras i detaljplanen:

Plankarta

- En missad pil från bestämmelse om u-område läggs till. Bestämmelsen ska gälla inom mindre del av kvartersmarken. Ändringen innebär ingen egentlig förändring till planförslaget.

Planbeskrivning

- Korrigering av arkeologisk undersökning till arkeologisk utredning.
- Korrigering av benämningar av fornlämningar.
- Kompletteras med uppgifter om anmälningsplikt
- Kompletteras med uppgifter om ytterligare el-ledningar.

Utöver nämnda justeringar har språkliga och redaktionella justeringar till texten gjorts.

Kvarstående synpunkter

Skriftliga synpunkter som inkommit under samrådet respektive första och andra granskningen och bedömts inte fått dem helt tillgodosedda.

Synpunkter under samrådet

Sakägare

Yttrande 1 (Sakägare 1-6, Blomberg-Sjöåsen-Västerplana VA ekonomisk förening och Naturskyddsföreningen-Kinnekullekretsen): Önskan att planarbetet avbryts tillgodoses inte. Förslag till ändrade regleringar i plankartan tillgodoses inte heller till fullo.

Yttrande 3: Åsikten att annat område i Blomberg bebyggs istället tillgodoses inte.

Övriga

Yttrande 1 (Övriga 1-7): Krav om att planarbetet avbryts tillgodoses inte. Förslag till ändrade regleringar i plankartan tillgodoses inte till fullo.

Yttrande 4 (Övriga 1): Krav om minskat antalet tillkommande bebyggelse tillgodoses inte helt.

Yttrande 5 (Övriga 3): Krav om att planarbetet avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 7: Krav om att planarbetet avbryts bland annat då området är brukningsvärd jordbruksmark tillgodoses inte. Krav om att förbättra trafiksituationen för befintlig och tillkommande bebyggelse tillgodoses inte.

Yttrande 8: Krav om att planarbetet avbryts tillgodoses inte.

Synpunkter under 1:a granskningen

Sakägare

Yttrande 10: Krav om minskat antal tillkommande fastigheter, skydd av stenmur i sin hela längd, högsta nockhöjd 5,5 meter och ny dagvattenutredningen tillgodoses inte.

Yttrande 11: Krav om minskat antal tillkommande fastigheter, skydd av stenmur i sin hela längd och högsta nockhöjd 5,5 meter tillgodoses inte.

Yttrande 12: Krav om att planläggningen avbryts eller; utökat planområde, delvis större fastigheter, utökat skydd av stenvuren, minskad exploateringsgrad och sänkt byggnadshöjd, reglerat antal våningar tillgodoses inte.

Yttrande 14: Krav om att planläggningen avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 15: Krav om att planläggningen avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 16-18: Krav om ny dagvattenutredning och miljökonsekvensbeskrivning, kompletterande kulturmiljöutredning tillgodoses inte. Krav om att planläggningen avbryts tillgodoses inte. Krav om att annars minska antalet tillkommande tomter och sänka högsta tillåtna nockhöjd tillgodoses inte.

Yttrande 20: Krav om ny dagvattenutredning och miljökonsekvensbeskrivning, kompletterande kulturmiljöutredning tillgodoses inte. Krav om att planläggningen avbryts tillgodoses inte. Krav om att annars minska antalet tillkommande tomter och sänka högsta tillåtna nockhöjd tillgodoses inte.

Övriga

Yttrande 9: Önskan att planläggningen avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 13: Krav om att planläggningen avbryts eller; utökat planområde, delvis större fastigheter, utökat skydd av stenvuren, minskad exploateringsgrad och sänkt byggnadshöjd, reglerat antal våningar tillgodoses inte.

Yttrande 19: Krav om att planläggningen avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 21: Krav om att planläggningen avbryts eller; utökat planområde, delvis större fastigheter, utökat skydd av stenvuren, minskad exploateringsgrad och sänkt byggnadshöjd, reglerat antal våningar tillgodoses inte. Krav om ny dagvattenutredning och miljökonsekvensbeskrivning, kompletterande kulturmiljöutredning tillgodoses inte.

Synpunkter under 2:a granskningen

Sakägare

Yttrande 23: Krav om reglerad skyddszon mot befintlig bebyggelse, att vit inte ska tillåtas som fasadfärg liksom att planområdet ska utökas i sydväst tillgodoses inte.

Yttrande 24: En särskild kulturmiljöutredning tas inte fram som underlag.

Yttrande 25: En särskild kulturmiljöutredning tas inte fram som underlag. Krav om att högsta tillåtna nockhöjd ska ändras tillgodoses inte.

Yttrande 26: Krav om att dagvattenutredning görs om, minskad omfattning av ny bebyggelse liksom krav om särskild kulturmiljöutredning tillgodoses inte.

Yttrande 27-28: Krav om att minska omfattningen av ny bebyggelse, längre högsta nockhöjd, ny dagvattenutredning eller att planarbetet avbryts tillgodoses inte.

Yttrande 30: Krav om att dagvattenutredningen görs om och att planarbetet avbryts tillgodoses inte.

Övriga

Yttrande 22: Planarbetet avbryts inte.

Yttrande 29: Krav att planarbetet ska avbrytas tillgodoses inte. Ytterligare dagvattenutredning tas inte fram. Lokaliseringsutredningen utökas inte.

Yttrande 31: Krav om att planområdet utökas i sydväst, om en minskad exploatering eller om lägre nockhöjd tillgodoses inte.

Medverkande

Samrådsredogörelsen har tagits fram av Sektor Samhällsbyggnad, Götene kommun, genom Elin Perjos, planarkitekt.